

HET TWEEDE ALARM

welke aard ook, meer kon toestaan.¹ Daarentegen maakte de Regeringspersdienst (de ministerraad had die ochtend ten huize van minister van Kleffens vergaderd²) om kwart voor één via de radio bekend, dat de periodieke verloven niet meer verleend zouden worden (de zakenverloven en verloven wegens bijzondere familie-omstandigheden, die generaal Reynders ook had willen intrekken, konden dus doorgaan).

Evenals het overeenkomstige maar iets verder gaande bericht uit het november-alarm (toen waren alle verloven *ingetrokken* en moesten diegenen die met verlof waren, dus spoorslags naar hun onderdelen terugkeren) was het dit radiobericht dat op zondagmiddag de gehele bevolking alarmeerde. Het land lag onder sneeuw, het vroom dat het kraakte: zou Hitler juist daarom aanvallen? De Hollandse Waterlinie was een ijslinie geworden: niet veel waard voor de verdediging, dacht men. In allerijl ging de genie er toe over, met gemotoriseerde ijszagen grote bijten te maken in de bevroren inundaties. Generaal Reynders had ook nog een reeks andere voorzorgsmaatregelen gelast: op zondag de 14de had hij bepaald dat tot nader order alle verkeersbruggen over het Zuidlimbursche Julianakanaal, over de Maas, over het Maas-Waalkanaal, over de Waal bij Nijmegen en over de IJssel van zonsondergang tot zonsopgang gesloten moesten zijn, en bij de explosieladingen onder die bruggen en de corresponderende spoorbruggen moesten de slagsnoerleidingen (ouderwetse lonten) aangebracht worden.³ De nachtelijke afsluiting van de verkeersbruggen werd een week later ongedaan gemaakt.⁴

Het tweede alarm was toen voorbij.

De dreiging bleef. Maar nu zou een nieuw, gepreciseerd bevel voor *Fall Gelb* tot de nacht van 30 april op 1 mei op zich laten wachten.⁵

★

Op woensdag 10 januari (wij roepen die datum even in de herinnering terug) had Hitler gelast, dat *Fall Gelb* op de 17de ingezet zou worden, het *Oberkommando der Wehrmacht* had zijn orders doen uitgaan en in de nacht

¹ Hoofdkwartier Veldleger: 'Dagboek' (14 jan. 1940), Sectie krijgsgeschiedenis, archieven, groep IV-2, map 1. ² D. J. de Geer, 28 okt. 1955; J. Minart: *P. C. Vincennes, secteur 4*, dl. I (1945), p. 129. ³ Hoofdkwartier Veldleger: 'Dagboek' (14 jan. 1940), Sectie krijgsgeschiedenis, archieven, groep IV-2, map 1. ⁴ A.v. (21 jan. 1940). ⁵ Jacobsen: *Fall Gelb*, p. 141.